ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 26] [ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 4

Total No. of Questions : 26] [Total No. of Printed Pages : 4

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 318-M (RS)

Code No. : 318-M (RS)

ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವುದು (ಕಿ.ಪ್ರಾ.ಶಾ.) — ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ

FACILITATING LEARNING (LPS) — ENVIRONMENTAL STUDIES

(ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ)

(Marathi Version)

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)

(Revised Syllabus)

ದಿನಾಂಕ : 09. 06. 2017]

Date : 09. 06. 2017]

ಸಮಯ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10.00 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.00 ರವರೆಗೆ] [ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 60

Time : 10.00 A.M. to 1.00 P.M.] [Max. Marks : 60

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ

Register Number of the Candidate

भाग - I

I. खालील प्रत्येक प्रश्नांला **चार** पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी अति योग्य उत्तर निवडा आणि प्रत्येक उत्तर उत्तरपत्रिकेमध्ये लिहा. **सर्व** प्रश्न सक्तीचे आहेत : $10 \times 1 = 10$

1. बालकाना हात कामात गुंतविणे आणि शोधक वृत्तीमूळ बालकांच्यामध्ये खालीलपैकी ही कौशल्ये संक्रमित होतात.
   (A) भौतिक आणि भावनात्मक कौशल्ये
   (B) ज्ञानात्मक आणि मनोचालक कौशल्य
   (C) भाषात्मक आणि ज्ञानात्मक कौशल्ये
   (D) सामाजिक आणि सांस्कृतिक कौशल्ये.

2. परिसर अध्ययन (EVS) विषयी खालीलपैकी कोणते विधान / विधाने सत्य नाहीत ?
   I. हे सयुक्त अभ्यास क्षेत्र आहे
   II. ते परिसराच्या सर्वकश दृष्टीकोनांचा विकास करते
   III. ते एक विषय पद्धत उपयोगात आणते
   IV. ते आपल्या परिसराविषयी शोध आणि अनुभव मिळविण्यास बालकास मदत करते.

   (A) I आणि II (B) II आणि III
   (C) फक्त III (D) फक्त IV.

3. परिसर अध्ययनाच्या EVS शिक्षकाने राज्य सरकारचे काय आणि रचना यांच्ये अनुकूल अध्ययन केले आणि केंद्रिय सरकारचे कार्य आणि रचना याकडे मार्गक्रमन केले. येथे शिक्षकाने याचा उपयोग केला आहे.
   (A) बालक केंद्रित कडून शिक्षक केंद्रित पद्धतीकडे
   (B) पुनरावर्तित अध्यापनाच्या पद्धतीकडे
   (C) अज्ञानाकडून ज्ञानाच्या पद्धतीकडे
   (D) ज्ञानाच्या पद्धतीकडून अज्ञानाच्या पद्धतीकडे.
4. ''वसूधैव कुटुम्बकम'' या मूलभूत परिसर मौल्यामध्ये यावर जोर दिला आहे.
   (A) सर्व जगणारे एकाच कुटुंबाचे सदस्य आहेत
   (B) परिसर म्हणजे फक्त मानव
   (C) निसर्गामध्ये प्रत्येक सजीव स्वतंत्र आहे
   (D) या पृथ्वीवरील साधने आणि संपत्ती फक्त मानवाच्या उपयोगासाठी आहे.
5. समाज परिसर शिक्षकाला विद्यार्थ्यांच्यामध्ये सौंदर्यात्मक क्षमता विकसित करावयाची आहे. तर खालीलपैकी कोणती कृती अति योग्य आहे ?
   (A) विद्यार्थ्यांना फुले गोळा करावयास आणि सूक्ष्मदर्शकाखाली निरोक्षण करण्यास सांगितले
   (B) फळ्यावर वनस्पतीचे चित्र काढले आणि त्याची नक्कल करण्यास सांगितले
   (C) वनस्पतीच्या चित्रफिती दाखविल्या
   (D) मुलाना बागेत नले आणि वनस्पतीचे निरोक्षण व ताज्या हवेचा अनुभव घेण्यास सांगितला.
6. परिसर अध्ययन (EVS) हे यावर मुख्य केंद्र (दृष्टीकोन) ठेवून अत्यावश्यक बालक केंद्रित आहे. अशी कल्पना केली
   (A) बालकाच्या अनुभवावरून
   (B) शिक्षकांच्या अध्यापनावरून
   (C) पाठ्यपुस्तकातील अध्यापनावरून
   (D) घटकाशावर जोर देवून.
7. परिसरामध्ये खऱ्या परिसराविषयी चौकसपणा विकसित करणे हे किटकाच्या जीवन चक्राविषयी कोणते साधन कारणीभूत आहे ?
   (A) चित्रफिती पाहणे
   (B) तक्ते वापरणे
   (C) बागेचे निरोक्षण करणे
   (D) नमुने तयार करणे.
8. शिक्षक या नात्याने प्रत्येक वर्गाच्या घटकांची माहिती या करिता आवश्यक आहे.
   (A) प्रत्येक अध्ययन कर्त्याचा अध्ययन संदर्भ वेगळा आहे
   (B) विद्यार्थ्याशी मैत्री असावी
   (C) अध्ययनाची पद्धत सारखी असावी
   (D) विद्यार्थ्यी सारख्याच समूदायाचे असावेत.
9. राजस्थान, मध्य प्रदेश आणि केरळमधील शिक्षकांना अन्नाच्या जाळ्याविषयी अध्ययन अनुकूल करावयाचे आहे. खालीलपैकी कोणत्या शिक्षकाला याचा फायदा होतो ?
   (A) राजस्थान
   (B) मध्य प्रदेश
   (C) केरळ
   (D) वरील सर्व.
10. बालकाच्या विकासाला प्रभावीत करणाऱ्या सूक्ष्म पद्धतीचे हे उदाहरण आहे.
   (A) संस्कृती
   (B) समवयस्क
   (C) शाळा
   (D) संपर्क माध्यमे.

भाग - II

II. खालीलपैकी कोणत्याही **पाच** प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर **अर्ध्या** पानापेक्षा जास्त असू नये : $5 \times 2 = 10$

11. आपल्या परिसराचे परस्परावलंबन आपल्याला का माहोत असावेत ?
12. अध्यापन-अध्ययन प्रक्रियेमध्ये परिसरात्मक दृष्टीकोन लागू करण्याकरीता शिक्षकाने काय करावे ?
13. परिसर अध्ययन संमिश्र क्षेत्र म्हणून अध्यापन करताना होणारे फायदे कोणते ?
14. परिसर अध्ययन (EVS) मध्ये अध्यापन-अध्ययनामध्ये संदर्भीकरणाचे कोणतेही दोन फायदे लिहा.
15. इयत्ता IV च्या वर्गातील विद्यार्थ्यांना राष्ट्रीय सण ही संकल्पना विकसित करणारे दोन प्रसंग किंवा दोन कृती लिहा.
16. क्षेत्रोय सहलीतील शिक्षकाची भूमिका कोणती ?
17. 'माती' या पाठाकरीता कोणतेही दोन विशिष्ट सामर्थ्ये लिहा.
18. विद्यार्थ्यांच्यामध्ये परिसरात्मक जागृतीचा विकास करण्याकरिता मुद्रित साधनांचा तुम्ही कसा वापर कराल ?

भाग - III

III. खालील प्रत्येक प्रश्नाला पर्याय प्रश्न आहेत. (a) किंवा (b) चे उत्तर **एका** पानापेक्षा जास्त नसावे.

$8 \times 5 = 40$

19. (a) परिसर अध्ययनाचा अभ्यास करून मिळणाऱ्या कोणत्याही चार खास अध्ययन निष्पत्ती सांगा आणि कोणत्याही दोनांचे विवरण करा.

किंवा

(b) ''समाजशास्त्रोय परिसर बालकाला प्रभावित करतो.'' या विधानाचे स्पष्टीकरण करा.

20. (a) ''बालकाचा सभोवताळचा परिसर हा अध्ययनाचे महत्वाचे माध्यम बनते.'' विधानाचे स्पष्टीकरण करा.

किंवा

(b) ''परिसर अध्ययन ही एक बालकाना वर्तवणूकीच्या बदलाकडे नेण्याची प्रक्रिया आणि जीवनाचा मार्ग आहे.'' विधानाचे स्पष्टीकरण करा.

21. (a) "प्रायोगिक अध्ययन हे अध्ययनकर्त्याला केंद्रबिंदूकडे नेते." योग्य उदाहरणासहित या विधानाचे परोक्षण करा.

किंवा

(b) "संदर्भीकरण अध्ययनामध्ये वास्तविक जगाच्या घटनाना परिसर अध्ययनाच्या घटकाशी जोडले जाते." योग्य उदाहरणासहित या विधानाचे परोक्षण करा.

22. (a) विषयासंबंधीत संघटनेच्या घटकाशाचे सहा फायदे लिहा आणि कोणत्याही दोनांचे विवरण करा.

किंवा

(b) NCF, 2005 नुसार EVS मधील कोणतेही पाच मार्गदर्शक तत्वे लिहा आणि दोनांचे वर्णन करा.

23. (a) परिसर अध्ययनाच्या सुलभीकरणाकरिता वर्गखोली बाहेर परिसर वापरण्याच्या पाच पद्धती निर्माण करा.

किंवा

(b) 'हवेचे गुणधर्म' या संकल्पनेच्या अनुकूलतेसाठी 'शोधक' पायरीमध्ये वापरलेल्या पाच पद्धती निर्माण करा.

24. (a) "प्राथमिक वर्गासाठी कथाकथन पद्धत ही अत्यंत उपयुक्त पद्धत आहे." या विधानाचे स्पष्टीकरण करा.

किंवा

(b) "प्राथमिक वर्गासाठी चर्चापद्धती अत्यंत उपयुक्त पद्धत आहे." या विधानाचे स्पष्टीकरण करा.

25. (a) परिसर अध्ययनाच्या अनुकूलतेकरिता तुमच्या वसाहतीमधील परिसरात्मक कृतींचा तुम्ही कसा वापर कराल ? पाच पद्धतींची योजना करा.

किंवा

(b) परिसर अध्ययनाच्या अनुकूलतेकरिता दृक्‌श्राव्य साधनांचा कसा उपयोग कराल ? पाच पद्धती लिहा.

26. (a) परिसरात्मक संकल्पना शिकविताना तुम्ही निसर्गाचा संपन्मूल म्हणून कसा वापर कराल ?

किंवा

(b) परिसरात्मक संकल्पना शिकविताना तुम्ही परिसर क्षेत्राचा कसा वापर कराल ?